

Rejsen med scabies – et kvalitativt studie

Trettin B, Lassen, Andersen & Agerskov: "The journey of having scabies – A qualitative study", Journal of Nursing Education and Practice, vol. 9, No 2, (2018), <https://doi.org/10.5430/jnep.v9n2p1>

Baggrund

Scabies anses for at være en normal omend smitsom hud manifestation forårsaget af miden *Sarcoptes scabiei*. Miden graver sine gange i epidermis hvor den lægger æg og trigger en immun respons der forårsager voldsom kløe. På verdensplan estimeres det at over 130 millioner er afficeret med scabies. I Danmark skønnes det at der er mellem 3000-8000 tilfælde årligt, men der findes ingen præcise data, da scabies ikke har været anmeldelsespligtigt siden 1975. Det vides, at scabies påvirker livskvaliteten i forhold til stigma, skam og social isolation, i både de industrielle og ikke industrielle lande. Dog er livskvaliteten mere påvirket socialt og emotionelt i industrielle lande.

Formål

Formålet med undersøgelsen var at fortage en kvalitativ undersøgelse af patienters erfaringer og oplevelser af at have scabies, for at forbedre sundhedsydelseerne til denne patientgruppe.

Metode

Der blev udført 10 semistrukturerede interviews i perioden oktober 2017-januar 2018 alle rekrutteret fra Odense Universitetshospital. Patienter over 16 år med diagnosen scabies blev inkluderet med det formål at få så megen variation i alder, køn og etnicitet som muligt. Ekskluderet blev patienter med psykisk eller malign sygdom. Interviewene foregik hvor patienterne ønskede det. Alle interviews blev transskriberet og analyseret ud fra Paul Ricoeurs fortolknings filosofi.

Fund

At være i kløens vold

Kløens manifestation på det fysiske, psykiske og sociale plan
Udvikling af mestrings mekanismer

Rejsen med scabies

Kampen i udredningsfasen
At være i en lang behandlingsperiode og manglende anerkendelse
Behovet for viden og information

Ensomheden med diagnosen scabies

Frygten for afvisning skaber isolation
Følelser af skyld og skam

Ovenstående skema beskriver analysens temaer.

At være i kløens vold var et udtryk for, at patienternes hverdagsliv var påvirket af at have scabies. De kradsede sig til blods og beskrev smerter og sår. De havde alle haft symptomer så længe, at de følte en uvished og usikkerhed på om og hvornår kløen forsvinder. De fik ikke sovet hvilket påvirkede deres sociale liv. De kunne ikke holde ud at være i deres egen krop. Patienterne forsøgte sig med nogle desperate strategier for kortvarigt at blive fri for kløen, de ledte efter et pusterum, men fandt det ikke.

Rejsen med scabies var et udtryk for, at det tog lang tid fra patienterne fik symptomer, til de fik stillet den rigtige diagnose. Mange oplevede at blive fejlagnosticeret hvilket gjorde, at deres sygdom eskalerede. Dette skabte vrede, irritation og afmagt. Behandlingen var en langvarig proces med gentagne behandlinger uden effekt. Oplevelsen af, ikke at blive anerkendt i deres tidligere behandlingsforsøg resulterede i, at patienterne følte sig mistænkeliggjorte. Ikke at få den behandling patienterne ønskede eller forventede, gjorde at de følte afmagt og forskels behandling. Generelt oplevede patienterne, at de ikke fik tilstrækkelig med viden om sygdommen og at de sundhedsprofessionelle ikke anerkendte scabies som en sygdom.

Ensomhed med diagnosen scabies

At have scabies fremkaldte følelser af skam, idet scabies blev beskrevet som et tabu og sammenlignet med det, at have en seksuelt overført sygdom. Hvis scabies var svær at slippe af med opstod der spørgsmål om, hvorvidt man var renlig nok. Dette resulterede i følelser af skyld. Patienterne forsøgte at skjule deres sygdom, af frygt for omgivelsernes afvisning. At fortælle andre om diagnosen kunne være en lettelse, men bekræftede også deres frygt, da de oplevede at andre tog afstand til dem. Ikke at fortælle om diagnosen, gjorde at patienterne isolerede sig fra omverdenen hvilket førte til ensomhed.

Konklusion

Undersøgelsen pegede på at scabies er en rejse der består af usikkerhed, præget af fejl diagnoser, lang behandlingstid og mangel på viden. Kløen har en negativ indvirkning på hverdagslivet både fysisk, psykisk og socialt. Samtidig er det at have scabies stigmatiserende, skaber ensomhed og social isolation.

Implikationer for praksis

Scabies bør opfattes og kommunikeres som en sygdom der rammer hele familien. Der bør tilbydes behandling ud fra en fælles guideline. Samtidig bør udredningen være grundig og patienterne skal anerkendes, ses på og lyttes til. Ved at rådgive ensartet, specifikt og informere patienterne om, hvad de kan kontrollere og hvad ikke de ikke kan kontrollere, kan usikkerheden mindskes. Tidligere fejlslåede behandlinger og en persisterende kløe efter behandling, indikerer behovet for at støtte patienterne ud fra et struktureret forløb, hvor kløen anerkendes og dermed reducerer udviklingen af egne uhensigtsmæssige mestrings strategier.